

Тѣснитѣ връзки между мѣстното гръцко искуство и искуството въ собствена Гърция, които сж били още тѣй силни прѣзъ шестото и петото столѣтия пр. Хр., сж отслабнали значително прѣзъ слѣдоущитѣ столѣтия. Отъ една страна общиятъ икономически и политически отпадъкъ на Гърция, отъ друга страна несигурнитѣ политически условия въ Тракия сж способствували твърдѣ много за това нѣщо. Наредъ съ това гръцкото искуство, подъ влиянието на мѣстнитѣ условия, не е могло да запази за дълго врѣме своя първоначаленъ чистъ характеръ. Измѣненіята, които то прѣтърпява, се изразяватъ главно въ задебаване на формитѣ и техниката. По такъвъ начинъ неговитѣ произведения постоянно се приближаватъ до произведенията на трако-гръцкото искуство, додѣто най-послѣ се изравняватъ напълно съ послѣднитѣ. Чистото гръцко искуство въ България изчезва сжщо така, както чистото тракийско и тѣхното мѣсто се заема отъ смѣсеното трако-гръцко искуство.

Това изравняване се извършва прѣзъ послѣднитѣ три столѣтия пр. Хр. Прѣзъ това врѣме можемъ да констатираме единъ значителенъ разцвѣтъ на бронзовата индустрия въ южна България. Мѣстнитѣ фабрики не сж могли да конкуриратъ съ хубавитѣ бронзови сждове, които сж били внасяни отъ вѣнъ, главно отъ южна Италия. Тѣ не сж могли да достигнатъ нито такива елегантни форми, нито такива тънки стѣни при лѣянieto. При все това тѣхнитѣ произведения сж били задоволителни и сж добили широко разпространение въ страната. Наредъ съ сждове отъ разни форми, срѣшатъ се особно често бронзови статуйки на разни божества, които сж служили като оброчни дарове. Понѣкога на самитѣ сждове е била давана формата на човѣшки бюстъ. Между статуикитѣ има нѣкои, които притежаватъ и голѣма художествена стойностъ, като напр. една Виктория отъ София, Херкулесъ отъ Берковица, Аресъ отъ Бутово, два бюста на Сатири отъ Кюстендилъ и отъ Исиглии и др. Обаче най-хубавата отъ този видъ статуйки е тази на Аполона (висока 50 см.), която е била намѣрена въ Ст.-Загора (фиг. 2). Моделирането на тѣлото, движенията, изразението на лицето, фзизурата на косата, която напомня твърдѣ много нѣкои глави отъ четвъртото столѣтие пр. Хр. — всичко това е направено тѣй сполучливо, деликатно, леко и съ такъвъ художественъ замахъ, дѣто не бихме се колебали ни най-малко да поставимъ статуиката наредъ съ най-добритѣ гръцки образци, по чието подражание безъ съмнѣние тя е изработена. Хубавата тъмозелена патина усилва още повече благоприятното впечатление. Неволно може би нѣкой ще си зададе въпроса, дали тази статуйка е правена въ България. Но като се вземе прѣдвидъ, че бронзовата художествена индустрия у насъ е била много развита и че ние притежаваме и други статуйки, които не стоятъ много по-долѣ отъ Старозагорския Аполонъ, то на този въпросъ съ основание ще може да се отговори утвърдително.

Както показва статуиката на Аполонъ, художествената продукция въ България и прѣзъ този периодъ не е изгубила своитѣ връзки съ общото гръцко искуство. Въ това отношение твърдѣ характерна е